

Sygn. akt III Ko 41/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 26 maja 2017 r.

Sąd Okręgowy w Kaliszu w III Wydziale Karnym w składzie:

Przewodniczący SSO Marek Bajger

Protokolant p.o. stażystka Kinga Ostrowska

w obecności Prokuratora Prokuratury Okręgowej w Ostrowie Wlkp. Agaty Kobieli - Kurczaby

po rozpoznaniu w dniu 26.05.2017 r. sprawy z wniosku **P. B.**

w przedmiocie zasądzenia zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie

1. Na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. zasądza od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Koninie na rzecz wnioskodawcy P. B. kwotę 5000 zł (pięć tysięcy) tytułem zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie w sprawie II K 564/13 Sądu Rejonowego w Turku, z ustawowymi odsetkami od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty.

2. Oddala wniosek w pozostałej części.

3. Na podstawie art. 554 § 2 k.p.k. kosztami postępowania obciąża Skarb Państwa.

Sygn. akt III Ko 41/17

UZASADNIENIE

Wnioskodawca P. B. wniósł w dniu 26 stycznia 2017 r. (pismem datowanym na 23 stycznia 2017 r.) do Sądu Okręgowego w Koninie o zasądzenie odszkodowania i zadośćuczynienia (nie podając jego wysokości) za niesłuszne tymczasowe aresztowanie zastosowane wobec niego w sprawie II K 564/13 Sądu Rejonowego w Turku /wniosek k. 2-3/.

Sąd Okręgowy w Koninie postanowieniem z dnia 6 lutego 2017 r. w sprawie II Ko 7/17 stwierdził swoją niewłaściwość i przekazał sprawę do rozpoznania Sądowi Okręgowemu w Łodzi /postanowienie k. 11/. Ten sąd postanowieniem z dnia 4 kwietnia 2017 r. w sprawie IV Ko 12/17 zwrócił się w trybie art. 36 k.p.k. do Sądu Apelacyjnego w Łodzi z wnioskiem o przekazanie sprawy do Sądu Okręgowego w Kaliszu /postanowienie k. 31/. Sąd Apelacyjny w Łodzi postanowieniem z dnia 19 kwietnia 2017 r. w sprawie II AKo 78/17 wniosek uwzględnił /postanowienie k. 35/.

Pismem z dnia 15 maja 2017 r., (które wpłynęło do sądu 22 maja 2017 r.) wnioskodawca uzupełnił wniosek w ten sposób, że wskazał łączną kwotę żadanego odszkodowania i zadośćuczynienia na 10.000 zł /pismo k. 83/. Natomiast na rozprawie w dniu 26 maja 2017 r., po pouczeniu go w trybie art. 16 § 2 k.p.k., P. B. zmodyfikował i sprecyzował wniosek, w ten sposób, że wniósł o zasądzenie jedynie zadośćuczynienia za oczywiście niesłuszne tymczasowe aresztowanie w kwocie 10.000 zł /k. 86/.

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Akt oskarżenia przeciwko wnioskodawcy P. B. w sprawie II K 564/13 Sądu Rejonowego w Turku został wniesiony w dniu 27 sierpnia 2013 r. W akcie oskarżenia zarzucono mu popełnienie dwóch przestępstw z art. 278 § 1 k.k. w zw. z art. 64 § 1 k.k., gdzie w każdym z nich wartość skradzionego mienia wynosiła 300 zł oraz trzeciego czynu z art. 178a § 2 k.k.

/częściowe zeznania wnioskodawcy P. B. k. 86v-87, dokumenty z akt sprawy II K 564/13 Sądu Rejonowego w Turku: akt oskarżenia k. 80, pismo przewodnie k. 85/.

Na rozprawę w dniu 24 września 2013 r. wnioskodawca nie stawiał się, a sąd stwierdził brak prawidłowego wezwania, mimo, że przesyłka była podwójnie awizowana na adres wskazany przez P. B. do korespondencji. Sąd postanowił o zatrzymaniu go i doprowadzeniu przez policję na termin rozprawy w dniu 23 października 2013 r. Na ten termin nie został jednak doprowadzony, gdyż z informacji policji wynikało, że jest on osobą bezdomną, nie przebywa pod wskazanymi przez siebie adresami i najprawdopodobniej przebywa na terenie Turku. Sąd postanowił o jego tymczasowym aresztowaniu na okres 2 miesięcy od dnia zatrzymania, przyjmując, że zachodzi uzasadniona obawa ukrywania się i utrudniania postępowania.

/dokumenty z akt sprawy II K 564/13 Sądu Rejonowego w Turku: podwójne awizo k. 93, protokoły rozprawy k. 98, 103, nakazy doprowadzenia k. 99, 104, notatki urzędowe k. 101, 102, 106, nakaz przyjęcia k. 105/.

P. B. został zatrzymany już w dniu 27 października 2013 r. po czym doprowadzono go na badania lekarskie do ZOZ w Turku, gdzie okazało się, że nie może on z uwagi na stan zdrowia przebywać ani w policyjnej izbie zatrzymań, ani w areszcie. Wnioskodawca został hospitalizowany na oddziale wewnętrznym ZOZ w T.z powodu ostrego zapalenia trzustki. O powyższym poinformowano sąd.

/częściowe zeznania wnioskodawcy P. B. k. 86v-87, dokumenty z akt sprawy II K 564/13 Sądu Rejonowego w Turku: pismo KPP T. k. 109, notatka urzędowa k. 110, zaświadczenie lekarskie k. 111/.

W dniu 4 listopada 2013 r. pracownica sekretariatu sądu ustaliła telefonicznie, że wnioskodawca nadal przebywa w szpitalu. Sąd Rejonowy w Turku postanowieniem z dnia 8 listopada 2013 r. dopuścił dowód z opinii biegłego lekarza na okoliczność możliwości przebywania P. B. w warunkach izolacji i jaki jest przewidywany okres jego leczenia to umieszczenie warunkujący.

/dokumenty z akt sprawy II K 564/13 Sądu Rejonowego w Turku: notatka urzędowa k. 112, postanowienie k. 113/.

P. B. opuścił szpital w dniu 8 listopada 2013 r. i odbył następnie dwutygodniową detoksykację w ośrodku w C.. W dniu 3 grudnia 2013 r. biegła A. P. wydała opinię, że wnioskodawca może przebywać w warunkach izolacji. W tym samym dniu do Sądu Rejonowego w Turku stawiał się funkcjonariusz policji i poinformował, że nakaz doprowadzenia P. B. do aresztu stracił ważność i poprosił o wystawienie nowego, co też niezwłocznie zarządzono.

/częściowe zeznania wnioskodawcy P. B. k. 86v-87, dokumenty z akt sprawy II K 564/13 Sądu Rejonowego w Turku: notatki urzędowe k. 116, opinia biegłej k. 123, nakaz doprowadzenia k. 125/.

P. B. został w dniu 3 grudnia 2013 r. zatrzymany i następnego dnia osadzony w Areszcie Śledczym w O. (...) W dniu 12 grudnia 2013 r. został przetransportowany do Szpitala Zakładu Karnego nr 2 w Ł., celem udzielenia natychmiastowej pomocy lekarskiej i przebywał tam na Oddziale Chirurgicznym. Nie składał zażalenia na tymczasowe aresztowanie ani wniosku o zgodę na rozmowy telefoniczne w czasie aresztu, nie ubiegał się o widzenia, natomiast korzystał z możliwości korespondencji. W przeszłości wielokrotnie przebywał w zakładach karnych.

/częściowe zeznania wnioskodawcy P. B. k. 86v-87, zaświadczenie k. 7, informacje z systemu NOE-SAD k. 27-28, 41-54, dokumenty z akt sprawy II K 564/13 Sądu Rejonowego w Turku: pismo KPP T. k. 131, zawiadomienie k. 133, notatka urzędowa k. 139, pismo Aresztu Śledczego w O. (...) k. 146, zawiadomienie k. 147/.

W dniu 4 grudnia 2013 r. wydano zarządzenie o wyznaczeniu rozprawy na dzień 18 grudnia 2013 r. i doprowadzeniu na nią wnioskodawcy z Aresztu Śledczego w O. (...)jednakże jej termin został w dniu 13 grudnia 2013 r. zniesiony bezterminowo, z uwagi na przetransportowanie P. B. do Szpitala Zakładu Karnego nr 2 w Ł..

/dokumenty z akt sprawy II K 564/13 Sądu Rejonowego w Turku: zarządzenie o wyznaczeniu rozprawy k. 128, nakaz wydania k. 129, nakaz doprowadzenia k. 130, zarządzenie o zniesieniu terminu rozprawy k.139/.

Sąd Rejonowy w Turku w dniach 13 grudnia 2013 r. i 22 stycznia 2014 r. zwrócił się do Dyrektora Zakładu Karnego nr 2 o podanie jaki jest stan zdrowia wnioskodawcy i przewidywany okres jego leczenia, a w dniu 31 stycznia 2014 r. poinformowano dyrektora (na zarządzenie sędziego), że tymczasowe aresztowanie nie będzie przedłużane.

/dokumenty z akt sprawy II K 564/13 Sądu Rejonowego w Turku: wnioski k. 140, 156, zarządzenie k. 158, pismo do Dyrektora Zakładu Karnego nr 2 k. 159/.

P. B. został w dniu 3 lutego 2014 r. zwolniony z Zakładu Karnego nr 2 w Ł., z powodu upływu terminu tymczasowego aresztowania. Następnie od 1 kwietnia 2014 r. odbywał w Areszcie Śledczym w O. (...). zastępcze kary aresztu.

/częściowe zeznania wnioskodawcy P. B. k. 86v-87, zaświadczenie k. 7, informacje z systemu NOE-SAD k. 27-28, 54-58, dokumenty z akt sprawy II K 564/13 Sądu Rejonowego w Turku: zawiadomienie o zwolnieniu k. 163, pismo KPP T. k. 172/.

Na rozprawie w dniu 28 kwietnia 2014 r. doszło do otwarcia przewodu sądowego i wydania wyroku na skutek uwzględnienia wniosku o wydanie wyroku skazującego w trybie art. 387 k.p.k. P. B. został skazany za zarzucane mu czyny, przy przyjęciu, że stanowią one wykroczenia z art. 119 § 1 k.w. i 87 § 1a k.w., na karę 30 dni aresztu. Na jej poczet zaliczono mu okres zatrzymania w dniach 29-31 maja 2013 r. i 3-29 grudnia 2013 r. Wyrok uprawomocnił się w dniu 6 maja 2014 r. W sprawie tej oskarżony nie posiadał obrońcy.

/częściowe zeznania wnioskodawcy P. B. k. 86v-87, dokumenty z akt sprawy II K 564/13 Sądu Rejonowego w Turku: protokół rozprawy k. 178-179, wyrok k. 180, zarządzenie wykonania wyroku k. 185/.

Okres tymczasowego aresztowania od 29 grudnia 2013 r. do 3 lutego 2014 r. nie został wnioskodawcy zaliczony na poczet kar orzeczonych w innych sprawach. Około października 2016 r. zaczął się on ubiegać się o możliwość zaliczenia tego okresu i wtedy dostał informację, że jest to niemożliwe. Wychowawca powiedział mu wówczas o możliwości wystąpienia o zadośćuczynienie i odszkodowanie.

/częściowe zeznania wnioskodawcy P. B. k. 86v-87, informacje z systemu NOE-SAD k. 55-64/.

Prokurator na rozprawie w dniu 26 maja 2017 r. podniósł zarzut przedawnienia.

/protokół rozprawy k. 87v/.

Zeznania wnioskodawcy P. B. sąd uznał za wiarygodne w części zgodnej z wyżej przyjętym stanem faktycznym.

Są to bowiem okoliczności, które zostały potwierdzone przez dokumenty z akt niniejszej sprawy i akt sprawy II K 564/13 Sądu Rejonowego w Turku, zaliczone w poczet dowodów, bądź wynikają jedynie z zeznań wnioskodawcy, co do których w tej części brak jest podstaw do zakwestionowania ich wiarygodności.

Niewiarygodne są jednak zeznania, że nie było takiej sytuacji żeby był badany przez biegłego lekarza sądowego, czy może przebywać w areszcie. Przeciwno temu przemawia bowiem opinia biegłej A. P. z dnia 3 grudnia 2013 r., znajdująca się w aktach sprawy II K 564/13 Sądu Rejonowego w Turku na k. 123.

Niewiarygodne są też zeznania, że przed tymczasowym aresztowaniem nie leczył się na trzustkę i nie miał żadnych dolegliwości. Przeciwno temu przeczą bowiem dowody z akt II K 564/13 Sądu Rejonowego w Turku, wskazujące na jego hospitalizację na oddziale wewnętrznym ZOZ w Turku z powodu ostrego zapalenia trzustki od dnia 27 października 2017 r., w postaci opinii biegłej A. P. k. 123, pisma KPP T. k. 109, notatki urzędowej k. 110 i zaświadczenia lekarskiego k. 111.

Pozostały materiał dowodowy sąd uznał za wiarygodny z uwagi na brak podstaw do jego zakwestionowania.

Zgodnie z art. 552 § 4 k.p.k., w brzmieniu obowiązującym od 15 kwietnia 2016 r., odszkodowanie i zadośćuczynienie przysługuje w wypadku niewątpliwie niesłusznego tymczasowego aresztowania.

Wykładnia użytego w art. 552 § 4 k.p.k. zwrotu "niewątpliwie niesłuszne" odnośnie do tymczasowego aresztowania pozwala na wskazanie trzech sytuacji, w których przesłanka ta zostanie spełniona.

Po pierwsze, niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie nastąpi wtedy, gdy było stosowane z obrazą przepisów rozdziału 28 k.p.k., niezależnie o rodzaju wydanego orzeczenia kończącego postępowanie. W tym przypadku ocena słuszności stosowania tymczasowego aresztowania dokonywana jest z punktu widzenia okoliczności istniejących w chwili jego stosowania.

Po drugie, gdy z uwagi na rodzaj prawomocnego rozstrzygnięcia kończącego postępowanie stosowanie tego środka przymusu było niezasadne. Wówczas ocena słuszności stosowania tymczasowego aresztowania dokonywana jest z perspektywy tego rozstrzygnięcia. Chodzi tu o rozstrzygnięcia, w których oskarżonemu nie została przypisana wina, a więc gdy nie ponosi on odpowiedzialności karnej. Dotyczy to wyroku uniewinniającego oraz orzeczenia o umorzeniu postępowania wydanego w postępowaniu przygotowawczym lub w postępowaniu sądowym. W tych przypadkach nie ma znaczenia podstawa uniewinnienia, np. skorzystanie przez świadka będącego osobą najbliższą dla oskarżonego z prawa do odmowy składania zeznań na rozprawie głównej, gdy ten dowód na wcześniejszym etapie postępowania był podstawą stosowania tymczasowego aresztowania oraz oskarżenia. Nie ma także znaczenia przyczyna umorzenia postępowania (art. 17 § 1 k.p.k.), z wyjątkiem umorzenia z powodu niepoczytalności sprawcy i zastosowania środka zabezpieczającego polegającego na umieszczeniu sprawcy w zakładzie zamkniętym. W tym przypadku ustawodawca pozwala na utrzymanie tymczasowego aresztowania do chwili rozpoczęcia wykonywania środka zabezpieczającego, nie dłużej jednak niż przez określony czas (art. 264 § 3 k.p.k.).

Po trzecie, tymczasowe aresztowanie będzie niewątpliwie niesłuszne wtedy, gdy - pomimo przypisania winy i sprawstwa - wobec oskarżonego nie została orzeczona bezwzględna kara pozbawienia wolności. Chodzi tu o wydanie wyroku warunkowo umarzającego postępowanie, o odstąpieniu od wymierzenia kary, skazanie na karę pozbawienia wolności z warunkowym zawieszeniem jej wykonania, wymierzenie kary łagodniejszej niż pozbawienie wolności, a także wtedy, gdy została wymierzona kara pozbawienia wolności w wysokości niższej niż okres tymczasowego aresztowania - w tym ostatnim wypadku kwestia odszkodowania lub zadośćuczynienia dotyczy tylko stosowania tymczasowego aresztowania w czasie stanowiącym różnicę między tymi okresami. W tej sytuacji trzeba uznać, że pomimo przypisania oskarżonemu odpowiedzialności karnej stosowanie tymczasowego aresztowania było niepotrzebne, skoro skazany nie odbywa kary pozbawienia wolności (por. D. Świecki, Komentarz do art. 552 k.p.k. [w] D. Świecki, Kodeks postępowania karnego. Komentarz do zmian 2016, WK 2016).

Zadośćuczynienie za krzywdę moralną w przypadku odszkodowania za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie (art. 552 § 4 k.p.k.) jest niewymierne, jednakże nie może być traktowane w sposób mechaniczny, a przy tym sprowadzać się do wymiaru symbolicznego. Zadośćuczynienie ustalać należy bez zachowywania nadmiernej drobiazgowości; powinno ono "czynić zadość" poczuciu krzywdy, przeto opiewać na wartość po temu wystarczającą. Wysokość zadośćuczynienia należy ustalać z umiarem, stosownie do realiów społecznych, jak zamożność mieszkańców, wartość pieniądza itp. Chodzi bowiem o to, by nie powstawało poczucie krzywdy osoby niewątpliwie niesłusznie zatrzymanej i tymczasowo aresztowanej (lub tymczasowo aresztowanej), ale zarazem i o to, by orzekanie o tym nie było sposobem uzyskiwania nadmiernych korzyści finansowych, wzbogacania się itp. Stosownie do art. 445 § 2 w zw. z § 1 k.c., zadośćuczynienie ma być "odpowiednie". Nie chodzi zatem o to, czy in concreto jest ono jedynie symboliczne, lecz o to, czy jest odpowiednie, a więc naprawiające w miarę możliwości krzywdę wyrządzoną niesłusznie aresztowanemu. (por. wyrok SA w Rzeszowie z dn. 29.01.2015 r., II AKa 1/15, LEX nr 1651938). Zadośćuczynienie za doznaną krzywdę to odszkodowanie za szkodę niematerialną wynikłą z wykonania tymczasowego aresztowania a stanowią ją negatywne przeżycia psychiczne wiążące się nie tylko z faktem pozbawienia wolności (izolacja więzienna, przebywanie z innymi osobami pozbawionymi wolności, dolegliwe warunki odbywania

kary), ale np. również to, że osoba taka w okresie odbywania kary utraciła to, co nazywa się dobrym imieniem. Przy ustalaniu wysokości zadośćuczynienia za krzywdę wyrządzoną niesłusznym pozbawieniem wolności, w tym przez tymczasowe aresztowanie, należy brać pod uwagę wszystkie ustalone w sprawie okoliczności rzutujące na określenie rozmiaru krzywdy wyrządzonej osobie pozbawionej wolności, w tym zwłaszcza okres izolowania jej od społeczeństwa, który w miarę rozciągania się w czasie w naturalny sposób wzmaga poczucie krzywdy. Stąd przy dłuższym pozbawieniu wolności nie można ograniczać się do ustalenia wartości pieniężnej zadośćuczynienia za jeden dzień pozbawienia wolności i mechanicznego pomnożenia takiej kwoty przez ilość dni niesłusznej izolacji, gdyż ustalone w ten sposób zadośćuczynienie nie może być uznane za odpowiednie do krzywdy wyrządzonej pozbawionemu wolności. Należy ponadto mieć tu na względzie również te ustalone okoliczności, które wiążą się z aktualną sytuacją dochodzącego zadośćuczynienia i wskazują, że niesłuszne pozbawienie go wolności oddziałuje wyraźnie na jego obecny status społeczny i zawodowy, gdyż stanowi to element pokrzywdzenia go niesłusznym tymczasowym aresztowaniem lub skazaniem. Wysokość zadośćuczynienia, z jednej strony, powinna służyć złagodzeniu doznanej krzywdy, a z drugiej, nie może być źródłem wzbogacenia. Suma odpowiednia to taka, która co najmniej równoważy przeżycia związane z niesłusznym tymczasowym aresztowaniem; uwzględnić należy całokształt okoliczności towarzyszących tymczasowemu aresztowaniu, takich jak: okres jego stosowania, wiek osoby aresztowanej, jej stan zdrowia, uprzednią karalność, wykonywany zawód, a także skutki, jakie niesłuszenie stosowane tymczasowe aresztowanie wywarło na osobę uprawnioną w środowisku, w którym funkcjonuje. Kwoty zadośćuczynienia zasądzone w innych sprawach mogą stanowić jedynie niewiążącą wskazówkę dla sądu rozpoznającego dane roszczenie, natomiast w żadnym stopniu tego sądu nie wiążą; dla ustalenia wysokości zadośćuczynienia nie mają znaczenia najbardziej nawet negatywne przeżycia związane z oskarżeniem i zagrożeniem karnym, toczącym się długotrwałe procesem, czy też sposobami relacji niezależnych mediów o przedmiocie postępowania karnego (por. L. K. Paprzycki Komentarz aktualizowany do art. 552 Kodeksu postępowania karnego, Lex 2015, teza 11 wraz z orzecznictwem).

Zgodnie z art. 555 k.p.k. w brzmieniu obowiązującym aktualnie, tj. od 15 kwietnia 2016 r. roszczenia przewidziane w rozdziale 58 k.p.k. przedawniają się po upływie roku od daty uprawomocnienia się orzeczenia dającego podstawę do odszkodowania i zadośćuczynienia, w wypadku tymczasowego aresztowania - od daty uprawomocnienia się orzeczenia kończącego postępowanie w sprawie, w razie zaś zatrzymania - od daty zwolnienia.

Przedawnienie możliwości dochodzenia roszczeń odszkodowawczych nie rodzi takich skutków jak przedawnienie karalności. W szczególności sąd uwzględnia owo przedawnienie tylko na zarzut strony zobowiązanej, zaś sam upływ terminu przedawnienia nie rodzi skutków materialnoprawnych. To powoduje, że podniesienie przez prokuratora zarzutu przedawnienia tych roszczeń nie jest obligatoryjne i zawsze wymaga od niego oceny, czy jest to uzasadnione w perspektywie interesu publicznego, którego nie można sprowadzać wyłącznie do interesu majątkowego Skarbu Państwa. Podobne kryteria musi stosować sąd oceniając, czy decyzja prokuratora o podniesieniu zarzutu przedawnienia jest do pogodzenia z zasadami współzycia społecznego oraz, czy nie pozostaje w sprzeczności z celem, dla którego prokurator otrzymał kompetencję do stawiania owego zarzutu (por. postanowienie SN z dnia 30 września 2015 r., II KK 87/15, LEX nr 1827129).

Ocena, czy zasady współzycia społecznego zostały naruszone, czy też nie, powinna opierać się na analizie zebranego w sprawie materiału dowodowego, postawy wnioskodawcy i przedstawionych przezeń przyczyn naruszenia terminu zgłoszenia roszczenia z art. 552 k.p.k. Dysponując takim materiałem, sąd meriti jest w stanie ocenić, czy w konkretnym przypadku zarzut przedawnienia stanowił nadużycie prawa, czy też nie (por. wyrok SA w Katowicach z dnia 30 czerwca 2010 r., II AKa 175/10, KZS 2010 nr 9, poz. 60).

Odnosząc powyższe do realiów niniejszej sprawy stwierdzić należy, że tymczasowe aresztowanie P. B. uznać należy za niewątpliwie niesłuszne.

Przede wszystkim wydane w dniu 23 października 2013 r. postanowienie o zastosowaniu tego środka zapobiegawczego nie powinno być wykonane po dniu wejścia w życie przepisów art. 2 i art. 12 ust 3. ustawy z dnia 27 września 2013 r. o zmianie ustawy - Kodeks postępowania karnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z dnia 25 października 2013 r.), tj. po 9 listopada 2013 r. Z tym dniem nastąpiła bowiem kontrawencjonalizacja wszystkich czynów zarzucanych

wnioskodawcy i stały się one wykroczeniami. Ponieważ w sprawie II K 564/13 Sądu Rejonowego w Turku nie doszło do rozpoczęcia przewodu sądowego, zgodnie z art. 440 § 1 k.p.k. w dalszym jej toku zastosować należało przepisy kodeksu postępowania w sprawach o wykroczenia. Te zaś w ogóle nie przewidują możliwości stosowania tymczasowego aresztowania, jako środka przymusu w sprawach o wykroczenia. Oznacza to, że najpóźniej w dniu 9 listopada 2013 r. Sąd Rejonowy w Turku powinien uchylić postanowienie o tymczasowym aresztowaniu P. B.. Tak się jednak nie stało, a zatem wnioskodawcy poprzez zatrzymanie i tymczasowe aresztowanie wyrządzono krzywdę i dolegliwość, których w ogóle nie powinien ponieść. Pozbawienie go wolności uznać należy za całkowicie bezprawne oraz pozbawione legalności i zasadności.

Jak się wydaje Sąd Rejonowy w Turku wykazał się trudną do zrozumienia ignorancją prawną i w ogóle nie dostrzegł ani uchwalenia ani wejścia w życie ustawy kontrawencjonalizującej. Jest to zdumiewające, gdyż, co sądowi jest znane z urzędu, przed dniem 9 listopada 2013 r. powszechnie w sądach przeglądano sprawy pod kątem możliwości zastosowania w nich kontrawencjonalizacji, a nawet dochodziło do sytuacji przychodzenia do pracy w dzień wolny, gdyż 9 listopada 2013 r. wypadła w sobotę. Sąd Rejonowy w Turku jednak z nieznanymi przyczynami takiej analizy w niniejszej sprawie nie przeprowadził, mimo, że podejmował szereg działań dotyczących pozbawienia wolności P. B.. I tak w dniu 8 listopada 2013 r. (dzień przed kontrawencjonalizacją) dopuścił dowód z opinii biegłego lekarza na okoliczność możliwości przebywania P. B. w warunkach izolacji. W dniu 3 grudnia 2013 r. (już po kontrawencjonalizacji) otrzymał opinię, że wnioskodawca może przebywać w warunkach izolacji. W tym samym dniu funkcjonariuszowi policji wydano nowy nakaz doprowadzenia P. B. do aresztu, gdyż poprzedni stracił ważność. W dniu 4 grudnia 2013 r. wydano zarządzenie o wyznaczeniu rozprawy na dzień 18 grudnia 2013 r. i doprowadzeniu na nią wnioskodawcy z Aresztu Śledczego w O. (...)a w dniu 13 grudnia 2013 r. zarządzenie o jej zniesieniu i to bezterminowo, z uwagi na przetransportowanie go do Szpitala Zakładu Karnego nr 2 w Ł.. Sąd Rejonowy w Turku w dniach 13 grudnia 2013 r. i 22 stycznia 2014 r. zwracał się do Dyrektora Zakładu Karnego nr 2 o podanie jaki jest stan zdrowia wnioskodawcy, a w dniu 31 stycznia 2014 r. poinformowano dyrektora (na zarządzenie sędziego), że tymczasowe aresztowanie nie będzie przedłużane. Dopełnieniem nieprawidłowości w tej sprawie było zaś procedowanie na rozprawie w dniu 28 kwietnia 2014 r. na podstawie kodeksu postępowania karnego.

Zwrócić też należy uwagę, że akta sprawy nie zawierają żadnych informacji wskazujących, że administracja Aresztu Śledczego w O. (...) i Zakładu Karnego nr 2 w Ł. dostrzegły fakt bezprawnego pozbawienia wolności P. B. lub, że taką możliwość sygnalizowały.

Poczucie krzywdy wnioskodawcy, poza faktem bezprawnego pozbawienia wolności potęguje także fakt, że na poczet kary aresztu orzeczonej w sprawie II K 564/13 Sądu Rejonowego w Turku zaliczono mu jedynie okres tymczasowego aresztowania od 3-29 grudnia 2013 r. (pozostały zaliczony okres to zatrzymanie w dniach 29-31 maja 2013 r., które było zasadne i legalne). Oznacza to, że ponad miesiąc pozbawienia wolności nie został wnioskodawcy zaliczony na poczet tej kary, a także kar orzeczonych w innych sprawach. Jest to dodatkowa okoliczność wskazująca na oczywiście niezasadne tymczasowe aresztowanie w tym okresie i przemawiająca za podwyższeniem kwoty zadośćuczynienia.

Uznać jednocześnie należy, że podniesienie przez prokuratora zarzutu przedawnienia było nieskuteczne i pozostaje w sprzeczności z zasadami współżycia społecznego.

Skala nieprawidłowości jakich dopuszczono się wobec wnioskodawcy, bezprawnie pozbawiając go wolności powoduje, że w niniejszej sprawie w świetle zasad wynikających z art. 2 Konstytucji RP, stanowiącej, że Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasady sprawiedliwości społecznej, prawo do odszkodowania w przypadku bezprawnego pozbawienia wolności (art. 41 ust 5 Konstytucji) i prawo do wynagrodzenia szkody, jaka została wyrządzona przez niezgodne z prawem działanie organu władzy publicznej (art. 77 ust. 1 Konstytucji) musi przeważać nad przysługującym prokuratorowi prawem zgłoszenia zarzutu przedawnienia. Dodatkowo wskazać należy, że wnioskodawca w sprawie II K 564/13 Sądu Rejonowego w Turku występował bez obrońcy i jednocześnie charakteryzuje go nieporadność życiowa wynikająca z bezdomności, choroby (zespół zależności alkoholowej), braku wykształcenia prawniczego, czy nieznanomości prawa, czego przykładem był fakt, że nie składał zażalenia na tymczasowe aresztowanie, gdyż był przekonany, że jeżeli przebywa w szpitalu więziennym to mu ono nie

przysługuje. Wnioskodawca pozostawał także przez długi czas w błędnym przekonaniu, że pozostały niezaliczony mu okres tymczasowego aresztowania zostanie mu zaliczony na poczet innych kar. Starania takie podjął jesienią 2016 r. i dopiero wówczas, gdy okazało się to niemożliwe, wychowawca uświadomił mu, że w takiej sytuacji może ubiegać się o odszkodowanie i zadośćuczynienie.

Biorąc powyższe pod uwagę sąd uznał, że odpowiednie zadośćuczynienie dla wnioskodawcy to kwota 5000 zł. Uwzględnia ona długość całego okresu pozbawienia wolności oraz długość okresu niezaliczonego w innej sprawie oraz wszelkie nieprawidłowości przy szeroko pojętym procedowaniu aresztowym.

Kwota 10.000 zł byłaby zbyt wygórowana, biorąc pod uwagę, że wnioskodawca spędził w warunkach więziennych wiele lat oraz to, że w czasie tymczasowego aresztowania przebywał w znacznej części w warunkach szpitala więziennego, gdzie zapewniono mu opiekę medyczną. Powyższe niewątpliwie musiały wpłynąć na obniżenie poczucia krzywdy u P. B..

Biorąc powyższe pod uwagę sąd na podstawie art. 552 § 4 k.p.k. zasądził od Skarbu Państwa - Sądu Okręgowego w Koninie na rzecz wnioskodawcy P. B. kwotę 5000 zł tytułem zadośćuczynienia za niewątpliwie niesłuszne tymczasowe aresztowanie w sprawie II K 564/13 Sądu Rejonowego w Turku, z ustawowymi odsetkami od uprawomocnienia się wyroku do dnia zapłaty i oddalił wniosek w pozostałej części.

Omówienia wymaga jeszcze kwestia statio fisci wskazanego w powyższym rozstrzygnięciu.

Za Skarb Państwa podejmuje czynności procesowe organ państwowej jednostki organizacyjnej, z której działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, lub organ jednostki nadrzędnej. W postępowaniu cywilnym zdolność sądową posiada zawsze Skarb Państwa, a reprezentują go - według art. 67 § 2 k.p.c. - organy państwowych jednostek organizacyjnych (czyli tzw. stationes fisci), z których działalnością wiąże się dochodzone roszczenie, lub organ jednostki nadrzędnej. Jaki jest to konkretnie organ, decydują przepisy publicznoprawne. W literaturze na gruncie art. 67 § 2 k.p.c. podaje się jako przykład, że w procesie o szkody spowodowane wydaniem wadliwego orzeczenia przez sąd okręgowy strona pozwana powinna być oznaczona jako "Skarb Państwa - Sąd Okręgowy - reprezentowany przez Prezesa Sądu Okręgowego" (lub prezesa właściwego sądu apelacyjnego) - por. P. Telenga, Komentarz do art. 67 k.p.c., LEX/el. 2015. Przyjmując analogiczne zastosowanie art. 67 § 2 k.p.c. w postępowaniu o odszkodowanie lub zadośćuczynienie, należy uznać, że organem reprezentującym Skarb Państwa będzie odpowiednio sąd, prokuratura lub Policja, z których działalnością - podejmowaniem decyzji - wiąże się dochodzone roszczenie (por. Dariusz Świecki Komentarz do art. 554 k.p.k., LEX 2015).

W niniejszej sprawie tymczasowe aresztowanie zastosował Sąd Rejonowy w Turku, co do którego organem nadrzędnym jest Sąd Okręgowy Koninie, który nadto jest dysponentem środków budżetowych przeznaczonych na wypłatę odszkodowań i zadośćuczynień. Dlatego też uznać należy, że ten sąd jest statio fisci w niniejszej sprawie.

O kosztach orzeczono na podstawie art. 554 § 2 k.p.k.